

Eliáš Dolejší

Zrcadlení

6. 5.–19. 6. 2015

Nau Gallery, Korunní 76, Praha 10, www.naugallery.cz

Otevřeno pro veřejnost každou středu 15–18.00 nebo po dohodě

Zrcadlení zahrnuje proměnlivost i stálost: obraz spočívá v zrcadle, a přitom se odráží jinam; je-li zrcadlových ploch více, pak bez konce. Zrcadlené je uvnitř zrcadlení. A vystupuje z něho ven, pokud se díváme do zrcadla. Klademe si otázku: je zrcadlení zrcadleného jeho materializací, anebo je jeho dematerializací? Odrazy a odlesky jsou všude a nikde, nic neváží, ale právě tak získává materialitu v každém obraze, který se zachytí v zrcadle.

Nějak tak by snad bylo možné popsat nikoli tvorbu Eliáše Dolejšího, ale její nejvlastnější médium čili prostředí.

Jeho tvorba – závěsné i jiné plastiky, obraz či preparované běžné předměty – využívá velmi prostých a nenápadných materiálů; ty jako by protřečily představě o výtvarném umění, avšak svou jinou formou, jež jako by spojovala náhodné s nutným a organické s neorganickým, naopak ráz artefaktu akcentují. Z běžného tu před našima očima vzniká či vzhází neběžné; tvorba evokuje rození a proměňování toho, co je (pávě takto) stále ve stavu zrodu, na příchodu. Struktury se teprve prodírají zevnitř ven, vyvstávají, aniž jsou jednoznačné: je-li realita proces či vývoj, nikdy se ani jasně definovatelnými nestanou, protože ve skutečnosti (v přírodě stejně jako v lidském světě) nic takového neexistuje: stálost je dočasný stav proměny.

A právě proto je prostředí vytvořené instalací součástí díla: objekt utváří své okolí, ozývá se v něm a jakoby se do něho otiskuje; přitom však zachycuje jeho odrazy a vrací je zpět jako ozvěnu. Rodící se tvary procházejí plastikou, obrazem i umyvadly, aniž se opakují: v tomto zrcadlení se utvářejí. A nakonec do svého pohybu strhávají i diváka právě tak, jako je do něho stržen i tvůrce.

Možná, může se to stát. Není vyloučeno, že se to stane. Možná něco objevíme mezi odrazy a něco zahlédneme v proměně; možná v nějaké lesklé ploše či ozvěně najdeme sebe sama jako někoho jiného. To všechno je možné, protože jsme se ocitli v čase toho, co je na příchodu.

Miroslav Petříček